

Banedanmark

Att: Kenneth Lau Rentius

FESD-standardiseringsgruppen har nu færdigbehandlet de indkomne svar til høringen, som løb fra den 30. oktober 2008 til 28. november 2008, og ønsker med dette brev at give en reaktion på de af Banedanmark fremsatte kommentarer vedrørende FESD GIS-integrationsmodel version 2.0.

Dette svarbrev publiceres på www.hoeringsportalen.dk. De godkendte standarder vil være at finde via <http://www.itst.dk/arkitektur-og-standarder/Standardisering/datastandardisering/fesd/godkendte-fesd-standarder>

Tak for det fremsendte høringssvar.

FESD GIS-integrationsmodel version 2.0

Vi finder det meget relevant, at der arbejdes på standardisering på dette område. Det foreliggende høringsudkast er efter vores opfattelse godt og grundigt gennemarbejdet, og er samtidig klart og operationelt beskrevet, så det er anvendeligt i flere sammenhænge, herunder til kravspecifikation.

Tak for de fremsendte bemærkninger.

Med venlig hilsen

Palle Aagaard
FESD-standardiseringen

12. december 2008

IT- og Telestyrelsen

Holsteinsgade 63

2100 København Ø

Telefon 3545 0000

Telefax 3545 0010

E-post itst@itst.dk

Netsted www.itst.dk

CVR-nr. 2676 9388

Region Syddanmark

Att: Kirsten Hjerrild Nielsen

FESD-standardiseringsgruppen har nu færdigbehandlet de indkomne svar til høringen, som løb fra den 30. oktober 2008 til 28. november 2008, og ønsker med dette brev at give en reaktion på de af Region Syddanmark fremsatte kommentarer vedrørende FESD GIS-integrationsmodel version 2.0.

Dette svarbrev publiceres på www.hoeringsportalen.dk. De godkendte standarder vil være at finde via <http://www.itst.dk/arkitektur-og-standarder/Standardisering/datastandardisering/fesd/godkendte-fesd-standarder>

Tak for det fremsendte høringssvar.

FESD GIS-integrationsmodel version 2.0

Da stort set al sagsbehandling, uanset forvaltning eller fagområde, har en eller anden form for geografisk dimension, er det vigtigt at kunne stedfæste ESDH objekter på minimum adresseniveau – mv.

Det er en helt korrekt observation, det skal dog nævnes, at der i den del af FESD Datamodel, der kaldes Navn- og Adresse-model er åbnet mulighed for at registrere koordinater tilknyttet en sags eller journalpost. GIS-ESDH integrationsstandard indeholder endvidere mulighed for at anvende koordinater som "geokeys"

Tak for de fremsendte bemærkninger.

Med venlig hilsen

Palle Aagaard
FESD-standardiseringen

12. december 2008

IT- og Telestyrelsen

Holsteinsgade 63

2100 København Ø

Telefon 3545 0000

Telefax 3545 0010

E-post itst@itst.dk

Netsted www.itst.dk

CVR-nr. 2676 9388

Region Sjælland

Att: Jens Henning Rasmussen

FESD-standardiseringsgruppen har nu færdigbehandlet de indkomne svar til høringen, som løb fra den 30. oktober 2008 til 28. november 2008, og ønsker med dette brev at give en reaktion på de af Region Sjælland fremsatte kommentarer vedrørende FESD GIS-integrationsmodel version 2.0.

Dette svarbrev publiceres på www.hoeringsportalen.dk. De godkendte standarder vil være at finde via <http://www.itst.dk/arkitektur-og-standarder/Standardisering/datastandardisering/fesd/godkendte-fesd-standarder>

Tak for det fremsendte høringssvar.

FESD GIS-integrationsmodel version 2.0

Region Sjælland har ikke specielle kommentarer til det foreliggende udkast, men vurderer at denne standard kan være et godt udgangspunkt for eventuelt kommende projekter omkring sammenbinding af forskellige fagsystemer. Dette kunne f.eks. være regionens ESDH-system, Jordforureningssystemet i Natur og Miljø, stedfæstelse af trafikuheld på skadestuerne o.a. Med stedfæstelse af data i forskellige systemer vil der opstå mange muligheder for videre analyser.- mv.

FESD standardiseringen takker for høringssvaret og er enig i at der er mange muligheder for standardens anvendelse

Med venlig hilsen

Palle Aagaard
FESD-standardiseringen

12. december 2008

IT- og Telestyrelsen

Holsteinsgade 63

2100 København Ø

Telefon 3545 0000

Telefax 3545 0010

E-post itst@itst.dk

Netsted www.itst.dk

CVR-nr. 2676 9388

Region Nordjylland

Att: Palle Røgilds Scheef

FESD-standardiseringsgruppen har nu færdigbehandlet de indkomne svar til høringen, som løb fra den 30. oktober 2008 til 28. november 2008, og ønsker med dette brev at give en reaktion på de af Region Nordjylland fremsatte kommentarer vedrørende FESD GIS-integrationsmodel version 2.0.

Dette svarbrev publiceres på www.hoeringsportalen.dk. De godkendte standarder vil være at finde via <http://www.itst.dk/arkitektur-og-standarder/Standardisering/datastandardisering/fesd/godkendte-fesd-standarder>

Tak for det fremsendte høringssvar.

FESD GIS-integrationsmodel version 2.0

Vedrørende integration af "kortdata" (GIS) i forhold til FESD standarden, har vi naturligvis ikke mulighed for eller grund til andet end at have tillid til det resultat domæneudvalget under OIO er kommet frem til. Det generelle aspekt (SOA og lgn.) i integrationsdelen forholder vi os til i den senere behandling i OIO udvalget, som undertegnede deltager i.

Tak for de fremsendte bemærkninger.

Med venlig hilsen

Palle Aagaard
FESD-standardiseringen

12. december 2008

IT- og Telestyrelsen

Holsteinsgade 63

2100 København Ø

Telefon 3545 0000

Telefax 3545 0010

E-post itst@itst.dk

Netsted www.itst.dk

CVR-nr. 2676 9388

Glostrup Kommune, Haderslev Kommune, Vejen Kommune, Vejle Kommune, Aabenraa Kommune, Vordingborg Kommune, Ringsted Kommune, Guldborgsund Kommune, Greve Kommune, Holbæk Kommune, Esbjerg Kommune, Sønderborg Kommune, Fredericia Kommune

Att: Anita Enevoldsen

16. december 2008
IT- og Telestyrelsen
Holsteinsgade 63
2100 København Ø
Telefon 3545 0000
Telefax 3545 0010
E-post itst@itst.dk
Netsted www.itst.dk
CVR-nr. 2676 9388

FESD-standardiseringsgruppen har nu færdigbehandlet de indkomne svar til høringen, som løb fra den 30. oktober 2008 til 28. november 2008, og ønsker med dette brev at give en reaktion på de af flere kommuner (se ovenfor) fremsatte kommentarer vedrørende FESD GIS-integrationsmodel version 2.0.

Dette svarbrev publiceres på www.hoeringsportalen.dk. De godkendte standarder vil være at finde via <http://www.itst.dk/arkitektur-og-standarder/Standardisering/datastandardisering/fesd/godkendte-fesd-standarder>

Tak for det fremsendte høringssvar.

FESD GIS-integrationsmodel version 2.0

1) Der mangler med andre ord en form for certificering, som leverandørerne skal erhverve, og som sikrer, at vi som kunder får en integration, der virker. Som standarden er udformet på nuværende tidspunkt, har den ingen værdi i kommunal sammenhæng. –mv.

Det er som rigtigt nævnt ganske vanskeligt tilgængeligt stof, som primært har til formål at skabe interoperabilitet mellem GIS og ESDH. I den forbindelse skal nævnes, at FESD standardiseringerne alene har som mandat at arbejde med forhold vedrørende ESDH - i dette tilfælde ESDH-GIS. Del B af standarden indeholder et antal UML-beskrevne scenarier, som har til formål at vise hvorledes standarden virker og hvor det er FESD standardiseringens opfattelse, at de er præcise og dækkende, men pga. de involverede problemstillinger også krævende at sætte sig ind i. Hvad angår XML, vil denne blive udarbejdet i løbet af december 2008 og vil være at finde på www.digitaliser.dk i løbet af den følgende januar måned. Hvad angår problematikken om verificering af en leverandørs overholdelse af standarden skal nævnes, at ITST i 2008 igangsatte et - endnu ikke afsluttet pilot-arbejde - som skal lede frem til at FESD standarder kan testes automatisk. I den fremtidige standardisering vedrørende sags- og dokumentområdet forventes så-

danne test-mekanismer at blive udviklet i forbindelse med udviklingen af standarderne.

2) Den beskrevne business case er ikke fyldestgørende. Der efterlyses konkret afdekning af interessenter (kommunale forvaltninger, regioner, statslige institutioner), deres behov (byggesager, natur- og miljørager og andre tekniske sager) og tilhørende use cases, som så kan ligge til grund for selve integrationsmodellen
Mv - se afsnit Business Case

Den foreliggende standard er en version 2.0, der blev besluttet udarbejdet allerede under udarbejdelsen af version 1.0. Business casen for netop at revidere version 1.0 blev den gang skønnet at være en fremtidig udvikling af standard-metoder, som det ville være hensigtsmæssigt en GIS-ESDH integration kunne håndtere, men som pga. dengang manglende standarder ikke var mulige at medtage i version 1.0. Beslutningen om udarbejdelsen af version 1.0 er den del af aftalen mellem det fælles offentlige og FESD-leverandørerne.

IT- og Telestyrelsen

Side 2

3) 2.8.1 Samsøgning – sikkerhed Opmærksomheden rettes på den potentielle mulighed for at hente følsomme data fra ESDH. I kommunal sammenhæng er det ikke et problem, da det ikke giver nogen mening at stedfæste følsomme sager (personsager) i stil med tvangsfjernelser eller skilsmisser. Det giver kun mening at stedfæste sager der har en eller anden geografisk udstrækning (ejendomssager og emnesager). Selvom det er rimeligt at nævne problematikken, så er medarbejderne i kommunerne under alle omstændigheder underlagt forvaltningsloven – mv.

Da der potentielt kan være sikkerhedsrisici forbundet med disse integrationer er FESD standardiseringen nødt til at gøre opmærksom på disse risici jf. også Data-tilsynets høringsvar til denne høring - og jf. også Frederica Kommunes høringsvar.

4) Da nabohøring ikke kun har relevans i forhold til ESDH, men også i forhold til andre fagsystemer, bør det reelt tages ud af denne standard og beskrives i sin egen standard. - Se hele afsnit

Da andre brugere af standarden har ønsket at standarden omfatter dette, jf. bla. denne høring, bibeholdes.

5) Konfliktsøgning bør fjernes fra standarden. Der er ikke nogen fast definition på hvordan en konfliktrapport skal bygges op, det er en individuel implementering i GIS, og har reelt ikke noget med integrationen at gøre. Så længe det er muligt at udføre en konfliktsøgning i GIS og for-journalisere denne i ESDH på samme måde som et kortplot eller andet dokument, så er behovet opfyldt.

Da andre brugere af standarden har ønsket at standarden omfatter dette, jf. bla. denne høring, bibeholdes

6) *Det geografiske område bør indgå i ESDH-systemets søgemekanisme ligesom alle andre søgekriterier (f.eks. dato, sagsbehandler, sagstitel osv), så den kan anvendes til at indsnævre en søgning i en iterativ proces*

FESD standardiseringen er enig i at det er et væsentligt område, men vil - pga. den nuværende kompleksitet - foretrække at vente med standardisering af dette indtil en planlagt referencearkitektur på geodata-området foreligger.

7) *De muligheder, der er for klient til klient kommunikation, skal beskrives – mv.*

Enig, men manglende standarder betyder manglende standardisering i denne standard. Alternativet er anvendelsen af proprietære metoder, hvilket FESD standardiseringen normalt ikke anvender

8) *Der står "Et ESDH-objekt kan være et af følgende objekter". Det skal erstattes med "Et ESDH-objekt skal være et af følgende objekter"*

Ændring i standarden foretages som anført

IT- og Telestyrelsen

Side 3

9) *En stedfæstelse kan desuden ikke relatere til en person*

Bemærkning om dette indføres i standarden

10) *Der står "Et GIS-objekt kan være et af følgende objekter". Det skal erstattes med "Et GIS-objekt skal være et af følgende objekter".*

Ændring i standarden foretages som anført

11) *Der står "Generering af stedfæstelses-ID **kan** foretages af ESDH-system". Det skal erstattes med "Generering af stedfæstelses-ID **skal** foretages af ESDH-system" Der mangler en specifikation af hvilke informationer, der overføres i forbindelse med oprettelsen, og hvilke der skal gemmes i GIS.*

Kan rettes til skal. Med hensyn til specifikation af informationer der overføres, så fremgår disse af Del C

12) *Følgende informationer foreslår vi permanent tilknyttet til et GIS objekt (med mulighed for opdatering – selvfølgelig ikke for StedfæstelsesID, dato og system) – m.v.*

Stedfæstelsesidentifikatoren er nødvendig for at integrationen virker. Hvad der ud over gemmes i GIS eller læses fra ESDH på afviklingstidspunktet finder vi ikke, der er behov for at specificere

13) *Manuel oprettelse af stedfæstelse Der står "Funktionen kan aktiveres af brugeren fra ESDH-systemet eller fra GIS.". Det skal erstattes med "Funktionen skal aktiveres af brugeren fra ESDH-systemet Der står "Alle relevante data for*

det ESDH-objekt, der ønskes stedsfæstet, overføres til GIS". Hvilke relevante data er det? – m.v.

"Funktionen kan aktiveres af brugeren fra ESDH-systemet." Det fremgår af Del C hvilke ESDH-objekter, som kan overføres til GIS.

14) Det skal være muligt at gemme i PDF format på grund af formatets udbredelse

Enig. Dette tilrettes i standarden

15) Der står: "Sagsbehandleren vælger det GIS-objekt, hvortil kortbilaget skal tilknyttes". Hvorfor skal der vælges et GIS-objekt?

Korrekt, det er en fejl. Teksten ændres.

16) Der står: "Sagsbehandleren vælger det GIS-objekt for hvilket, der ønskes vist relaterede ESDH-objekter". Det skal rettes til "Sagsbehandleren vælger det eller de GIS-objekt(er) for hvilke(t), der ønskes vist relaterede ESDH-objekter".

IT- og Telestyrelsen

Side 4

Korrekt, det er en fejl. Teksten ændres

17) Der skal derfor være mulighed for, at der ved en forespørgel i ESDH kan overføres alle relevante sagsdata fra ESDH til GIS for en udvalgt mængde af sager, med henblik på tematisering i GIS.

Dette behov kan dækkes ved en kombination af flere af standardens services, fx PraesentationAnmodningRegistrering sammen med HentObjektData. Standarden sikrer altså at de nødvendige snitflader er til stede - anvendelsen af dem er et implementeringsspørgsmål, jf. afsnit 3.1

Tak for de fremsendte bemærkninger.

Med venlig hilsen

Palle Aagaard
FESD-standardiseringen

Miljøministeriet
KMS

Att: Flemming Nissen

FESD-standardiseringsgruppen har nu færdigbehandlet de indkomne svar til høringen, som løb fra den 30. oktober 2008 til 28. november 2008, og ønsker med dette brev at give en reaktion på de af KMS fremsatte kommentarer vedrørende FESD GIS-integrationsmodel version 2.0.

Dette svarbrev publiceres på www.hoeringsportalen.dk. De godkendte standarder vil være at finde via <http://www.itst.dk/arkitektur-og-standarder/Standardisering/datastandardisering/fesd/godkendte-fesd-standarder>

Tak for det fremsendte høringssvar.

12. december 2008
IT- og Telestyrelsen
Holsteinsgade 63
2100 København Ø
Telefon 3545 0000
Telefax 3545 0010
E-post itst@itst.dk
Netsted www.itst.dk
CVR-nr. 2676 9388

FESD GIS-integrationsmodel version 2.0

1) Den første tekst drejer sig om anvendelsen af GML som udvekslingsformat. Det vil vi gerne have præciseret til enten den standardiserede udgave: GML 3.1.1 eller den danske profil: GML3V0.DK (svarende til dens namespace: GML0). Henvisningen til at KMS har anbefalet GML 2.1.2 er fra 2005 og er således forældet (side 48).

Der bliver tilrettet i standarden svarende til bemærkningerne

2) Den anden tekst drejer sig om PNG-formatet, som i et skema beskrives som et vektorformat (side 47). Det er det ikke, som også rigtigt beskrevet et andet sted i dokumentet (side 35).

Der bliver tilrettet i standarden svarende til bemærkningerne

Tak for de fremsendte bemærkninger

Med venlig hilsen

Palle Aagaard
FESD-standardiseringen

KMD A/S

Att: Henning Pinholt

FESD-standardiseringsgruppen har nu færdigbehandlet de indkomne svar til høringen, som løb fra den 30. oktober 2008 til 28. november 2008, og ønsker med dette brev at give en reaktion på de af KMD A/S fremsatte kommentarer vedrørende FESD GIS-integrationsmodel version 2.0.

Dette svarbrev publiceres på www.hoeringsportalen.dk. De godkendte standarder vil være at finde via <http://www.itst.dk/arkitektur-og-standarder/Standardisering/datastandardisering/fesd/godkendte-fesd-standarder>

Tak for det fremsendte høringssvar.

FESD GIS-integrationsmodel version 2.0

Angående FESD-modulet GIS-integrationsmodel version 1.0 skrev KMD A/S 1. 9. 200:5 KMD har med stor interesse læst udkastet til standard for integration mellem GIS systemer og ESDH systemer. KMD forventer at skulle anvende denne integration i vore løsninger. Vi har derfor en naturlig interesse i at bidrage til, at standarden bliver så god som muligt. Vi mener generelt, at forslaget er fornuftigt og vil kunne danne grundlag for kommunikationen mellem en ESDH-server og en GIS-server.

KMD A/S har nu modtaget og gennemgået FESD GIS-integrationsmodel version 2.0 med særligt henblik på tilføjelserne i forhold til tidligere versioner. KMD A/S skal hermed tilkendegive, at tilføjelserne ikke giver anledning til en anden vurdering af GIS-integrationsmodellen end den ovenfor anførte

FESD standardiseringen takker for høringssvaret og ser frem til KMD's deltagelse i den fortsatte standardisering på Sags- og dokumentområdet.

Med venlig hilsen

12. december 2008

IT- og Telestyrelsen

Holsteinsgade 63

2100 København Ø

Telefon 3545 0000

Telefax 3545 0010

E-post itst@itst.dk

Netsted www.itst.dk

CVR-nr. 2676 9388

Palle Aagaard
FESD-standardiseringen

IT- og Telestyrelsen

Side 2

Hillerød Kommune

Att: Merete Lysberg

FESD-standardiseringsgruppen har nu færdigbehandlet de indkomne svar til høringen, som løb fra den 30. oktober 2008 til 28. november 2008, og ønsker med dette brev at give en reaktion på de af Hillerød Kommune fremsatte kommentarer vedrørende FESD GIS-integrationsmodel version 2.0.

Dette svarbrev publiceres på www.hoeringsportalen.dk. De godkendte standarder vil være at finde via <http://www.itst.dk/arkitektur-og-standarder/Standardisering/datastandardisering/fesd/godkendte-fesd-standarder>

Tak for det fremsendte høringssvar.

FESD GIS-integrationsmodel version 2.0

Vi ønsker at sikre os, at følgende tages i betragtning i forbindelse med metadata – mv.:

Det er en god idé og en nødvendighed. ESDH-leverandører har behov for at gemme sådanne data; men det ligger uden for FESD standardiseringens opgaver at specificere hvorledes ESDH-løsninger konkret skal indrettes. Det skal dog videre nævnes, at den nævnte tabel incl. metadata kan indrettes i et FESD-system under anvendelse af FESD datamodel.

Tak for de fremsendte bemærkninger.

Med venlig hilsen

Palle Aagaard
FESD-standardiseringen

12. december 2008

IT- og Telestyrelsen

Holsteinsgade 63

2100 København Ø

Telefon 3545 0000

Telefax 3545 0010

E-post itst@itst.dk

Netsted www.itst.dk

CVR-nr. 2676 9388

Geodata Danmark

Att: Kristian Poulsen

FESD-standardiseringsgruppen har nu færdigbehandlet de indkomne svar til høringen, som løb fra den 30. oktober 2008 til 28. november 2008, og ønsker med dette brev at give en reaktion på de af Geodata Danmark fremsatte kommentarer vedrørende FESD GIS-integrationsmodel version 2.0.

Dette svarbrev publiceres på www.hoeringsportalen.dk. De godkendte standarder vil være at finde via <http://www.itst.dk/arkitektur-og-standarder/Standardisering/datastandardisering/fesd/godkendte-fesd-standarder>

Tak for det fremsendte høringssvar.

FESD GIS-integrationsmodel version 2.0

1) Det virker som om at standarden befinder sig i en underlig gråzone. Den forsøger at beskrive en integration hvor behovet ikke er entydigt klarlagt via relevante use cases. På den anden side bliver den ikke specifik nok, rent teknisk, i forhold til definition af XML-skemaer – mv..

Det forventes at XML-skemaer til denne standard udarbejdes i løbet af december 2008 og vil være tilgængelige via www.digitaliser.dk i starten af januar. Endvidere vil der i standarden blive gjort mere ud af at forklare dennes forudsætninger.

2) Der står at en klient-til-klient-kommunikation er ønskelig og opnåelig, men pga. den potentielle kombination af klienttyper og manglen på standarder for en sådan kommunikation er den ikke specificeret i standarden – m.v.

Enig, men manglende standarder betyder manglende standardisering i denne standard. Alternativet er anvendelsen af proprietære metoder, hvilket FESD standardiseringen normalt ikke anvender

3) Der står "Generering af stedfæstelses-ID kan foretages af ESDH system" Det skal ændres til "Generering af stedfæstelses-ID skal foretages af ESDH system"

Stedfæstelsesidentifikatoren er udarbejdet som en selvstændig, systemneutral identifikation, der skaber grundlag for integration mellem de to systemområder.

16. december 2008

IT- og Telestyrelsen

Holsteinsgade 63

2100 København Ø

Telefon 3545 0000

Telefax 3545 0010

E-post itst@itst.dk

Netsted www.itst.dk

CVR-nr. 2676 9388

Det er væsentligt at begge parter kan danne en stedfæstelsesid og anvende denne i forbindelse med oprettelse af en refereret forbindelse mellem et ESDH objekt og et GIS objekt, for at understøtte at initiativ og ansvar for stedfæstelse kan ske begge steder. Teknisk er stedfæstelsesid udformet som en UUID og der er ikke behov for at ét system tager ansvar for generering af identifikatorer, som det f.eks. ville have været tilfældet med en simpel løbenummer identifikator. Formuleringen i standarden har derfor vejledende karakter.

4) Der står at "XML strenge benyttes i forbindelse med overførelse af argumenter til webservices." Dette burde ikke være relevant at beskrive da det implicit forstås ved valg af SOAP som protokol- m.v.

Det kunne have været undladt, men er medtaget pga. fuldstændighed

5) Manuel oprettelse af stedfæstelse Der står at "Funktionen kan aktiveres af brugeren fra ESDH-systemet eller fra GIS". Det skal ændres til "Funktionen skal aktiveres af brugeren fra ESDH-systemet". Det må ikke være muligt at starte en stedfæstelse fra GIS direkte.

IT- og Telestyrelsen

Side 2

I forbindelse med udarbejdelse af standarden, har vi undersøgt hvilke behov der er hos myndighederne. Der er myndigheder som har behov for at foretage stedfæstelse med udgangspunkt i GIS systemet, ligesom der er behov for at foretage stedfæstelse med udgangspunkt i ESDH systemet. Standarden er opbygget således at Del C indeholder implementeringskravet med tekniske specifikationer. Del B er eksempler på de arbejdsgange som skal understøttes. Standarden stiller således ikke krav om at det skal være de specificerede arbejdsgange, men derimod vises hvad der er muligt med de services, standarden indeholder. I beskrivelsen af de, i Del B, indeholdte arbejdsgange er der derfor benyttet en vejledende terminologi.

6) Der står at "Efter afsluttet stedfæstelse sender GIS relevante data til ESDH-systemet". Ifølge diagramet skal det tolkes som at der sendes stedfæstelsesID + geometri til ESDH systemet. Dette kan ikke være korrekt. For det første er der ikke defineret en ESDH Web Service (i figur 8) der kan modtage kaldet – m.v.

Der til rettes. "Pil" fjernes og figuren beskrives nærmere herunder at indbakke bruges

7) Find data til aktuel bruger Der står "Funktionen finder de basale stedfæstelsesdata for ESDH-objektet for den aktuelle bruger". Det skal ændres til "Funktionen finder de basale stedfæstelsesdata for ESDH-objektet for den aktuelle process ud fra processidentifier"

Som det fremgår af figur 11 skal ProcesID medsendes i kaldet.

8) Redigering af stedfæstelse (pkt 3.6.1.9) Der mangler et punkt 3.6.1.9 der beskriver at GIS kalder ESDH Web Servicen med stedfæstelses-ID som parameter for at kvittere for oprettelsen

Der er ikke fundet behov for at gøre kvittering obligatorisk. Det skal dog videre nævnes, at fejl bliver fanget via fejlmeddelelser.

9) Vis GIS-objekter for stedfæstede ESDH-objekter Der mangler en ramme for hvor mange ESDH objekter der kan sendes til GIS. Der mangler et punkt mellem 3.9.1.3 og 3.9.1.4 der beskriver at ESDH systemet kalder GIS med den processidentificer som GIS Web Servicen har returneret.

I figurene i del B indføjes det, at når GIS-klienten kalder GIS med de data, den har hentet i indbakken, så skal den ikke bare tilføje brugerID, men også inkludere procesID

10) Nabohøring Det er indlysende at der er behov for at GIS udstiller en service der giver andre systemer mulighed for at finde naboeer eller andre der skal høres i en given sag. Generelt er punktet ikke specificeret tilstrækkeligt. Begreber som geokeys er brugt i flæng, og der er ikke noget konkret man kan forholde sig til. Det skal være muligt at lave en nabohøring til sager der ikke er stedfæstet, men som har en eller anden for får geografisk nøgle der kan benyttes som udgangspunkt.

IT- og Telestyrelsen

Side 3

Det er korrekt, at punktet ikke er specificeret i del C, det vil således blive tilrettet i standarden. Med hensyn til muligheden for at lave nabohøringer på ikke stedfæstede sager, så er det en udmærket ide, men i denne version af standarden vil vi henholde os til, at der kun kan laves nabohøringer i forhold til stedfæstede sager.

11) Konfliktsøgning Selvom konfliktsøgning er relevant for sagsbehandlingen, så er det ikke nødvendigt at lave et særskilt interface til denne funktionalitet. Det må antages at GIS understøtter muligheden for konfliktsøgning, og at resultatet kan gemmes i en form for rapport. Så længe ESDH giver mulighed for at for journalisere et dokument, er der ikke behov for et særskilt interface

Der ses ingen forskel på denne bemærkning og hvad der allerede står i standarden

12) Gem GIS-dokumentation i ESDH I dette afsnit nævnes "kortbilag", men hvis dette ændres til 'GIS-dokument' vil det have generel karakter, og understøtte mulighed for at gemme konfliktsøgningsrapporter m.v. Det skal være muligt at gemme i PDF format

Ændrer til "GIS-dokument" og at der skal kunne gemmes i pdf i standarden

13) Vælg GIS-objekt Dette punkt giver ikke mening. Kortbilaget skal vel knyttes til en sag og ikke et GIS-objekt?

Formulering ændres og der tilrettes i standarden.

14) Dokumentregistrering Det skal fremgå at web servicen skal returnere en processidentificer

Forslaget om brug af processID er accepteret og der foretages konsekvensrettelser i figurer og tekst i standarden

15) Hent data for for journaliseret dokument. Det skal fremgå at GIS klienten skal kalde ESDH klienten med processidentifier som parameter, der skal benyttes til at finde dokumentet fra indbakken.

Forslaget om brug af processID er accepteret og der foretages konsekvensrettelser i figurer og tekst i standarden

16) GISSoegeResultatRegistrering Det skal fremgå at web servicen skal returnere en processidentifier

Forslaget om brug af processID er accepteret og der foretages konsekvensrettelser i figurer og tekst i standarden

17) Hent stedsfæstelsesID for aktuel brugerID Det skal fremgå at GIS klienten skal kalde ESDH klienten med processidentifier som parameter, der skal benyttes til at finde dokumentet fra indbakken.

Forslaget om brug af processID er accepteret og der foretages konsekvensrettelser i figurer og tekst i standarden

18) Hent data fra ESDH for GIS-objekt I stedet for at have én metode GetObjectData der returnerer et typeløst svar, så bør funktionaliteten deles op i flere metoder. – mv.

I forbindelse med udarbejdelsen af XML Schemas vil der blive lavet et schema som kan rumme de forskellige typer svar

19) StedfaestelsesIdentifikator Det bør specificeres at der er tale om 128-bit UUID, og at der skal reserveres 36 karakterer til at gemme den i en database – m.v.

Det specificeres i typebilag at det drejer sig om 128-bit UUID, som er en VARCHAR (36)

20) GISSystemFejl Hvorfor implementeres fejlmeldinger ikke som SOAP Fault, når nu SOAP er valgt som protokol, og denne protokol understøtter fejlmeldinger? M.v.

Det er tanken at SOAP Fault benyttes. Standarden definerer blot udfaldsrummet for disse fejl.

21) 4.1.9 ProcessID Der står ”er det muligt for GIS-systemet, at returnere en reference”. Det skal ændres til at det gælder for begge systemer. Implementeringen må ikke være frivillig. Implementeringen af denne funktionalitet er nøglen til at

få kommunikationen mellem systemerne til at fungere. Uden denne funktionalitet har standarden ingen værdi

Dette ændres som ønsket

22) 4.2.1 DokumentRegistrering Hvis der er tale om et generelt interface til for-journalisering af dokumenter, så bør navngivningen vel ændres, så Map-prefix fjernes. Der mangler en attribut til angivelse af filnavn (evt. valgfri) Der mangler en attribut til angivelse af titel (evt. valgfri). Det vil gøre det nemmere for sags-behandleren hvis man fra GIS kan angive en titel som fx 'Kortplot' eller 'Kon-fliktrapport'.

Figur 26 og 33 samt tekst rettes standarden svarende til ovennævnte bemærkning

23) GISGeoNoegleSoegeresultatRegistrering Dette punkt er slet ikke beskrevet

Er beskrevet efter FESD standardiserings opfattelse på niveau med øvrige. Se side 57 og 8 samt del B

IT- og Telestyrelsen

Side 5

24) StedfaestelsesAnmodningRegistrering Der er som input angivet ProcessIden-tifier – det kan ikke være rigtigt. Det er Web Servicen der skal danne den, og re-turnere som svar. Den skal ikke angives som input.

Korrekt, dette rettes i standarden

25) 4.3.3 HentGeometri Hvorfor er LocalizationIdentifier en del af output – det er jo den parameter man bruger til at fremsøge geometrien med, og den er derfor kendt af den der kalder metoden

Korrekt, dette rettes i standarden

26) 4.3.4 SletStedfæstelse Hvorfor er LocalizationIdentifier en del af output – det er jo den parameter man bruger til at slette geometrien med, og den er derfor kendt af den der kalder metoden.

Korrekt, dette rettes i standarden

27) 4.3.6 PraesentationAnmodningRegistrering Her er vist byttet rundt på input og output. Der er som input angivet ProcessIdentifier – det kan ikke være rigtigt. Det er Web Servicen der skal danne den, og returnere som svar. Den skal ikke angives som input.

Korrekt, dette rettes i standarden

28) 5.1.3 Identifikationstyper Det skal specificeres at UUID er en VARCHAR(36) af hensyn til de databaser der ikke har denne type indbygget.

Korrekt, dette rettes i standarden

Tak for de fremsendte bemærkninger.

Med venlig hilsen

Palle Aagaard
FESD-standardiseringen

IT- og Telestyrelsen

Side 6

Fredericia Kommune

Att: Preben Lisby

FESD-standardiseringsgruppen har nu færdigbehandlet de indkomne svar til høringen, som løb fra den 30. oktober 2008 til 28. november 2008, og ønsker med dette brev at give en reaktion på de af Fredericia Kommune fremsatte kommentarer vedrørende FESD GIS-integrationsmodel version 2.0.

Dette svarbrev publiceres på www.hoeringsportalen.dk. De godkendte standarder vil være at finde via <http://www.itst.dk/arkitektur-og-standarder/Standardisering/datastandardisering/fesd/godkendte-fesd-standarder>

Tak for det fremsendte høringssvar.

FESD GIS-integrationsmodel version 2.0

I har netop modtaget et høringssvar fra Haderslev, Vejen, Vejle og Aabenraa kommuner, hvor det også fremgår, at vi tilslutter os høringssvaret. Vi har dog en bemærkning, som ikke har kunnet blive skrevet ind i høringssvaret – som vi derfor selv ønsker at fremsende – mv.

Da der potentielt kan være sikkerhedsrisici forbundet med disse integrationer er FESD standardiseringen nødt til at gøre opmærksom på sådanne risici - jf. også Datatilsynets høringssvar til denne høring - hvilket vil blive gjort i standarden.

Tak for de fremsendte bemærkninger

Med venlig hilsen

Palle Aagaard
FESD-standardiseringen

16. december 2008

IT- og Telestyrelsen

Holsteinsgade 63

2100 København Ø

Telefon 3545 0000

Telefax 3545 0010

E-post itst@itst.dk

Netsted www.itst.dk

CVR-nr. 2676 9388

Forsvarskommandoen

Att: Jesper Hammer

FESD-standardiseringsgruppen har nu færdigbehandlet de indkomne svar til høringen, som løb fra den 30. oktober 2008 til 28. november 2008, og ønsker med dette brev at give en reaktion på de af Forsvarskommandoen fremsatte kommentarer vedrørende FESD GIS-integrationsmodel version 2.0.

Dette svarbrev publiceres på www.hoeringsportalen.dk. De godkendte standarder vil være at finde via <http://www.itst.dk/arkitektur-og-standarder/Standardisering/datastandardisering/fesd/godkendte-fesd-standarder>

Tak for det fremsendte høringssvar.

FESD GIS-integrationsmodel version 2.0

FESD standardiseringen takker for oplysningen vedrørende RASP mv. og vil lade den indgå i FESD standardiseringens videre arbejde og i øvrigt lade bemærkningen gå videre til relevante standardiseringsorganer.

Vedrørende type af PostNoegle. Det er helt korrekt. Der skiftes således type til integer i standarden.

Tak for de fremsendte bemærkninger.

Med venlig hilsen

Palle Aagaard
FESD-standardiseringen

12. december 2008

IT- og Telestyrelsen

Holsteinsgade 63

2100 København Ø

Telefon 3545 0000

Telefax 3545 0010

E-post itst@itst.dk

Netsted www.itst.dk

CVR-nr. 2676 9388

Erhvervs- og Byggestyrelsen

Att: Lene Andersen

FESD-standardiseringsgruppen har nu færdigbehandlet de indkomne svar til høringen, som løb fra den 30. oktober 2008 til 28. november 2008, og ønsker med dette brev at give en reaktion på de af Erhvervs- og Byggestyrelsen fremsatte kommentarer vedrørende FESD GIS-integrationsmodel version 2.0.

Dette svarbrev publiceres på www.hoeringsportalen.dk. De godkendte standarder vil være at finde via <http://www.itst.dk/arkitektur-og-standarder/Standardisering/datastandardisering/fesd/godkendte-fesd-standarder>

Tak for det fremsendte høringssvar.

FESD GIS-integrationsmodel version 2.0

1) Vedr. afsnit 3.4 Oprettelse af stedfæstelse - generelt, samt i det efterfølgende afsnit 4.1.6 Geonoegle "Geokey": Det nævnes at et ESDH-objekt bl.a. kan være af typen Ejendom og i 4.1.6 nævnes den som en RealPropertyKey. Det skal bemærkes, at vi i Danmark ikke har et entydigt ejendomsbegreb, men hele tre forskellige ejendomsbegreber: samlet fast ejendom, bestemt fast ejendom og vurderings-ejendom. Der pågår i dag et stykke arbejde, med hjemmel i BBR-loven, i regi af "Nytækningsudvalget for ejendomsdannelsen" og under ledelse af EBST, med at indføre en ejendomsreference (e-ref) til mindsteenhederne, f.eks. matriklen, i disse ejendomsbegreber. Dette sker for at sikre mulighed for genfindelse af mindsteenhederne på tværs af de forskellige ejendomsbegreber. Det forekommer ikke at være en fremtidssikret model, i forbindelse med udarbejdelse af denne standard, kun at lægge sig op ad det ene ejendomsbegreb endog uden hensyntagen til den kommende ejendomsreference – mv.

FESD standardiseringen takker for at blive gjort opmærksom på disse nye forhold, som er under udvikling. I FESD standardiseringen er ofte diskuteret, hvorledes eksterne forhold og standarder kan inddrages. Resultater er, at FESD standardiseringen inddrager sådanne såfremt det fx. er officielle standarder (DS, ISO, W3C etc.) eller er en del af OIO standardiseringen. Det skal endvidere nævnes, at standardisering på Sags- og dokumentområdet vil fortsætte nogle år frem, og vi

12. december 2008

IT- og Telestyrelsen

Holsteinsgade 63

2100 København Ø

Telefon 3545 0000

Telefax 3545 0010

E-post itst@itst.dk

Netsted www.itst.dk

CVR-nr. 2676 9388

vil derfor fortsat være opmærksom på fremtidige ændringer, der OIO standardiseres, og som vedrører dette område, herunder på ejendomsområdet.

2) Yderligere vedr. afsnit 4.1.6 Geonoege "Geokey", AdressKey og AdressLocationKey: Det er ikke de foreslåede AddressKey og AddressLocationKey der skal anvendes, men derimod DefiniteAddressAccess og Address point.

Der rettes til i standarden som beskrevet i høringssvaret.

3) EBST stiller i løbet af kort tid nye webservices (til brug af de officielle adresser) til rådighed i forbindelse med systemudvikling (AWS). Det vil være relevant at omtale disse og evt. de muligheder de giver, i forbindelse med denne standard.

Der vil blive skrevet ind i standarden, at brugere af standarden generelt skal holde øje med nye muligheder.

4) Vedr. afsnit 4.1.2 Objektbeskrivelse "Objectdescription", ObjectClassification: Det fremgår ikke om der bag ObjectClassification ligger en standardisering af begreberne, der anvendes som emnetyper f.eks. miljø sag eller byggesag? Af hensyn til videre anvendelse, evt. landsdækkende, af data fra FESD-systemer, så er det dog påkrævet at emnetyperne er definerede og standardiserede.

Der foreligger ikke "udfaldsrum" til disse begreber, ligesom der kun gør det i ringe grad ved andre begreber FESD standardiseringen har behandlet. Dette er en mangel, som den fremtidige standardisering på Sags- og dokumentområdet vil arbejde med.

Tak for de fremsendte bemærkninger

Med venlig hilsen

Palle Aagaard
FESD-standardiseringen

IT- og Telestyrelsen

Side 2

Datatilsynet

Att: Lena Andersen

FESD-standardiseringsgruppen har nu færdigbehandlet de indkomne svar til høringen, som løb fra den 30. oktober 2008 til 28. november 2008, og ønsker med dette brev at give en reaktion på de af Datatilsynet fremsatte kommentarer vedrørende FESD GIS-integrationsmodel version 2.0.

Dette svarbrev publiceres på www.hoeringsportalen.dk. De godkendte standarder vil være at finde via <http://www.itst.dk/arkitektur-og-standarder/Standardisering/datastandardisering/fesd/godkendte-fesd-standarder>

Tak for det fremsendte høringssvar.

FESD GIS-integrationsmodel version 2.0

Datatilsynet forudsætter, at de enkelte myndigheder forud for en eventuel integration mellem deres ESDH-system og GIS drager omsorg for, at integrationen sker under overholdelse af reglerne i persondataloven og sikkerhedsbekendtgørelsen- mv.

Der vil i relevante afsnit af standarden blive indføjet bemærkninger om persondatalov og sikkerhedsbekendtgørelsen.

Tak for de fremsendte bemærkninger.

Med venlig hilsen

Palle Aagaard
FESD-standardiseringen

12. december 2008

IT- og Telestyrelsen

Holsteinsgade 63

2100 København Ø

Telefon 3545 0000

Telefax 3545 0010

E-post itst@itst.dk

Netsted www.itst.dk

CVR-nr. 2676 9388

Statens Arkiver

Att: Jan Dalsten Sørensen

FESD-standardiseringsgruppen har nu færdigbehandlet de indkomne svar til høringen, som løb fra den 30. oktober 2008 til 28. november 2008, og ønsker med dette brev at give en reaktion på de af Statens Arkiver fremsatte kommentarer vedrørende FESD GIS-integrationsmodel version 2.0.

Dette svarbrev publiceres på www.hoeringsportalen.dk. De godkendte standarder vil være at finde via <http://www.itst.dk/arkitektur-og-standarder/Standardisering/datastandardisering/fesd/godkendte-fesd-standarder>

Tak for det fremsendte høringssvar.

FESD GIS-integrationsmodel version 2.0

1) Statens Arkiver har overordnet set ingen indvendinger mod den foreslåede standard. Vi vil dog påpege, at funktionaliteten, der understøtter, at der gemmes GIS-dokumentation i ESDH-systemet i form af GML (jf. 3.14), indebærer det problem, at GML-filer p.t. ikke kan afleveres til offentligt arkiv iht. reglerne i bek. nr. 342 om arkiveringsversioner af bevaringsværdige data fra elektroniske arkivsystemer. Myndigheder, som benytter sig af integration mellem et GIS-system og et ESDHsystem, skal derfor være sikre sig, at den fornødne dokumentation for en given beslutning skal være til stede i ESDH-systemet i en form, der kan afleveres til offentligt arkiv iht. de gældende regler herfor.

Der vil blive indført en passus i standarden som nævner, at GML-filer ikke kan afleveres til Statens Arkiver, men at myndigheder skal sikre sig, at der afleveres i henhold til gældende regler.

2) Såfremt Statens Arkiver på et senere tidspunkt finder GML-formatet modent til arkivformål, vil det være en nødvendig forudsætning, at de tilhørende XML Schema Definitioner (XSD) lagres i selve ESDH-systemet og kan arkiveres i sammenhæng hermed. Mht. de raster- og vektorbaserede filtyper, der nævnes i standarden, bør det for en ordens skyld nævnes, at de anvendte formater skal kunne konverteres til TIFF, version 6.0, baseline, inden aflevering til offentligt arkiv.

12. december 2008

IT- og Telestyrelsen

Holsteinsgade 63

2100 København Ø

Telefon 3545 0000

Telefax 3545 0010

E-post itst@itst.dk

Netsted www.itst.dk

CVR-nr. 2676 9388

Der vil blive indført en passus i standarden som nævner, at raster- og vektorbase-rede filtyper skal konverteres til TIFF, version 6.0, baseline, inden aflevering til Statens Arkiver

Tak for de fremsendte bemærkninger.

Med venlig hilsen

Palle Aagaard
FESD-standardiseringen

IT- og Telestyrelsen

Side 2